



חיים אלבום הצליח ליישב את הסכסוך הפנימי בין נטייתו המינית
ההומוסקסואלית ובין היותו יהודי מאמין חובש כיפה, ויצר על כך סרט

וְאֵהָבֶתָּ

חיים אלבום הצליח ליישב את הסכסוך הפנימי בין נטייתו המינית ההומוסקסואלית ובין היותו יהודי מאמין חובש כיפה, ויצר על כך סרט עטור פרסים. לטענתו, הרבנים יכלו לשחרר הומוסקסואלים דתיים מהדילמה המייסרת אם היו מאמצים את הפירוש החסידי הסלחני. הקדוש ברוך הוא אוהב את כולם

כתב וצילם: יותם יעקבסון

פעם אחר פעם אוהד, תלמיד ישיבה וגיבור הסרט "ואהבת", מושך את הגומי החובק את פרק ידו ומרפה ממנו. פעם אחר פעם מצליף הגומי בפרק ידו הפצוע ממילא של אוהד, כאילו מעניש את עצמו על הרוע ועל הטומאה שדבקה בו, טומאת אהבה לגבר. הגומי כמו מצליף גם בנפשו של הצופה, שאינו יכול שלא להזהדות עם הכאב העצור, עם המצוקה הבווערת. בצר לאוהד הוא מסייע אנונימית במנחם, איש עמותת "עצת לב" (וריאציה של ארגון אמיתי בשם "עצת הנפש"). לפרק זמן ממושך הוא היחיד היודע את סודו המביש של אוהד, בלי שיפגוש אותו פנים אל פנים או ידע את שמו הפרטי. מנחם מסביר לאוהד מפורשות כי נטייתו המינית אינה חלק ממנו אלא שטן שדבק בו ומנסה לגבור עליו. הוא מבהיר לאוהד שעליו לגייס את כל כוחותיו כדי לנצחו, ולא - "ונכרתה הנפש ההיא מישראל".

קורותיו של אוהד הם במונחים רבים קורותיו של **חיים אלבום**, 29, שבפריקט הגמר של לימודי הקולנוע שלו בבית ספר מעלה לתקשורת בירושלים שחזר את

התהליך המייסר שעבר. התוצאה: "ואהבת", סרט קצר, בן 28 דקות (אתר הסרט: www.shalltlove.com), שכבר זכה בפרס הסרט העלילתי הטוב ביותר של בית הספר מעלה, פרס הדרמה הטובה ביותר בפסטיבל הקולנוע בירושלים, הוכתר כחביב הקהל בפסטיבל הבינלאומי לסרטי קולנוע בתל אביב, בפרס הסרט הקצר הטוב ביותר בפסטיבל הקולנוע היהודי בסינמטק תל אביב וגם בכמה פרסים בתחרויות בחו"ל. הפגישה עם אלבום נערכה בבית קפה ירושלמי, ובאותו זמן ממש נערכו הפגנות סוערות ואלימות בשכונת מאה שערים. האלימות גאתה, ורחובות נסגרו לתנועה. אלבום לעומת זאת היה שקט ונינוח. אצלו זה השקט שאחרי הסערה. סיפורו האישי, המכאיב והנוגע, קלח ממנו בקלילות, לאחר שעבר תהליך מורכב ומרתק של השלמה והכרה בשליחות שקיבל עליו. אלבום מציג את עצמו כמי שהצליח ליישב את הסכסוך הפנימי, בין נטייתו המינית ההומוסקסואלית ובין היותו יהודי מאמין חובש כיפה. לאחר שנים של חיבוטים פנימיים קשים לא ויתר אלבום לא על נטייתו המינית ולא על אמונתו. במלאכת

מחשבת פרטית ומורכבת הוא יישב את הדברים כך שיוכל לחיות את חייו על פי דרכו ויציע הסתכלות אלטרנטיבית שאינה לגיטימית בלבד, אלא גם מתבקשת.

"רצייתי להיות כמו כולם"

"מיום שאני זוכר את עצמי המשיכה העיקרית שלי היא אל הקדוש ברוך הוא. בתור ילד, וגם כיום, הרבייתי בשיחות אתו. הרגשתי תמיד שהוא אתי - שומר עליי. ריתקו אותי תמיד סיפורי צדיקים שהיה להם קשר קרוב ומיוחד עמו", אלבום מעיד על עצמו. הוא נולד וגדל ברמת גן, למשפחה המשתייכת למגזר הכיפות הסרוגות. בהדרגה הבין שהוא שונה מהשאר. "תחושות השוני שלי נהייתה בהדרגה מובחנת מבחינה מינית. הסיפורים שסופרו סביבי היו שונים מהחוויות שלי. התחלתי להמציא ולשקר כדי להיות בסדר. להיות כמו כולם", הוא מסביר. בפרספקטיבה של השנים שחלפו מאז הוא מתאר עד כמה השמירה על הסוד והצורך התמידי בהסתרה משפיעים ומתישים. "הנטל הרגשי נהיה מעמסה כבדה. בלילות הייתי בוכה לקב"ה ומבקש שלא אהיה. שאמות. עם זאת, הייתי בטוח

חיים אלבום: "יצאתי מהחדר, והחלטתי ללכת לכביש ולהידרס. זו הייתה שאיפה אמביוולנטית, שהרי על פי ההלכה אסור להתאבד. אסור להיות הומו ואסור להתאבד. הלכתי בכביש, וביקשתי בלבי שמישהו יבחין בי ויעצור אותי. איש לא ראה אותי, וגם שום רכב לא הגיע"



חיים אלבום הצליח ליישב את הסכסוך הפנימי בין נטייתו המינית ההומוסקסואלית ובין היותו יהודי מאמין חובש כיפה, ויצר על כך סרט

הרב לכתוב לי את זה על פתק, ונתן לי אותו מקופל ביד. רצתי הרחק מהישיבה וקראתי: בפתק היה כתוב 'בעיות בזהות המינית'. פרצתי בבכי באמצע הרחוב. זה היה בכי של כאב. כאב שחלקו תחושת הקלה וחלקו העובדה שלבעיה יש עתה שם וכתרת ויש עתה מי שיודע על כך. הרב היה ידוע כמי שעוסק בקבלה וכבעל כוחות נסתרים, וכנראה העברתי לו את המצוקה בשתיקות שלי", מסביר אלבום.

כעבור כמה ימים שב אלבום אל הרב, והודה בפניו שזו אכן הבעיה שלו. הרב נמנע מהבעת דעה, ורק שאל אותו מה הוא רוצה לעשות והפנה אותו לטיפול פסיכולוגי. לאחרונה, לאחר שנים של נתק ביקר אלבום את רבו בעת הפקת הסרט. הרב הסביר לו כי לא חשב לרגע שהטיפול ישנה משהו, אך הרגיש שנוקק לעזרה דחופה. אלבום מעיד שהיה חסר לו השיח הדתי עם רבו על הנושא. השיח לא התקיים גם במפגש המחודש ביניהם, אולם ברבות השנים השלים אותו אלבום בינו לבניו ועם גורמים אחרים. כותרתו של הטיפול הפסיכולוגי

דברים טובים אעשה - עצם קיומי פוגע בקיום העולם. רציתי להפסיק לפזר רוע. לא להיות עוד. להתאבד", הוא מתוודה בכאב. "היה לילה אחד מסוים שלא אשכח. בכיתי וחששתי ששותפיי לחדר יישמעו אותי. יצאתי מהחדר, והחלטתי ללכת לכביש ולהידרס. זו הייתה שאיפה אמביוולנטית, שהרי על פי ההלכה אסור להתאבד. אסור להיות הומו ואסור להתאבד. הלכתי בכביש, וביקשתי בלבי שמישהו יבחין בי ויעצור אותי. איש לא ראה אותי, וגם שום רכב לא הגיע", הוא מחייך. בו בזמן החלה להתעורר בו תחושה לא ממוקדת שמשהו שגוי במשוואה: אני הומו = אלוהים שונא הומואים = אין לי זכות קיום. "אם אלוהים טוב, לא יכול להיות שירצה שאתאבד או אמות".

בני גדול באמצע הרחוב

הישיבה בראשון לציון הייתה קטנה מאוד, ואלבום היה מקורב לראש הישיבה. הרב חש במצוקה שלו, ובאחד הימים אמר שהוא יודע מה על לבו. הוא זימן אותו ושאל אם לומר לו. אלבום חשש וסירב. "אז הציע

שהמצב ישתנה, שהפנייה שלי לאלוהים תיענה והוא יגלה לי מוצא". כשהיה אלבום בן 18 הוא עבר לחיות וללמוד בישיבת הסדר. את האווירה בישיבה הוא משחזר בסרטו. באותה שנה הלך אביו לעולמו. שנת האבל הייתה שנה של התחזקות. הקונפליקט בין זהותו היהודית ובין נטייתו המינית הודגש מאוד על רקע רצונו "להתחזק" בעקבות פטירת אביו ועל רקע הלימוד בישיבה והמגורים המשותפים עם בחורים בני גילו. "המקווה, שנועד לטבילה לשם היטהרות, נהיה לא אחת מקום הנפילה", מודה אלבום. הוא מסביר שמבחניתו לא היה אז משנה כלל אם מדובר במעשה של ממש או רק במחשבה, שני הדברים היו אז תועבה בעיניו, ולא היה ביניהם שום הבדל. "הדברים היו סכמטיים מאוד: אם אתה נמשך לרוע, אתה רע, ולכן גם אינך אהוב על הקדוש ברוך הוא", הוא משרטט את דפוס מחשבתו. "ממעשים אפשר להימנע, אך לא מרגשות. המשיכה לגברים הייתה קשה, מלוכלכת ופסולה. השחיקה בגלל הנפילות הללו הייתה מתישה מאוד והביאה אותי למקומות נפשיים קשים. נוצר מצב שהעברתי את רוב ימי בפחד שמא יגלו את השקרים, בבכי ובתפילות שמשוהו יקרה. כשדבר לא קורה - זה מייאש. התמקדתי בלימוד קבלה ותיקון עולם, אבל היה לי ברור שלא משנה כמה

חיים אלבום: "התורה אוסרת על מעשה מוגדר מאוד. בשום מקום בה לא נאסרו רגשות אהבה של גבר אל גבר. התחלתי להבין שמה שמטיפים לו שגוי. החסידות, שכל הזמן מדברת על סליחה עצמית ועל קבלה עצמית, עזרה לי להבין את זה. גם כשאנחנו חוטאים, החטאים לא מטנפים את הנשמה. היא נותרת טהורה"

הייתה "להשתנות", אולם בפועל הוא לא שינה דבר, והועיל רק בכך שלראשונה שיתף אדם אחר במצוקה. בטיפול נדרש אלבום לאונן מול תמונות של בחורות. אמנם חל איסור שפיכת זרע לבטלה, אולם מעשה זה חמור פחות ממשיכה לגברים, פסק רב הישיבה שעורב בעניין מזווית הראייה ההלכתית.

אלבום התגייס לצבא, ושירת ברבנות הראשית. "בזכות היציאה מהישיבה גיליתי עולם שלם של אמונות וגוני ביניים רבים. הקסימו אותו חילונים שהאזינו לקידוש בליל שבת ומיד לאחר מכן נחפזו לצפות בטלוויזיה", הוא מתאר. הוא הרגיש שדווקא לחברה האלה יש קשר אמיתי וישיר עם אלוהים. קשר שהם שותפים בו ויוצרים אותו שלא על פי מוסכמות קבועות ונוקשות. לאחר הצבא עבר אלבום לישיבה אחרת, חסידית יותר, שיש בה מעט יותר מקום לפרט וגם לוחות זמנים גמישים יותר. "בשלב ההוא הגעתי להכרה שאמונתי באלוהים לא נפגעה", הוא מסביר. "ידעתי שיש לי בעיה, שנדרש לה הסבר מהקב"ה ושאלתי אותו. היה לי ברור שכך אלוהים ברא אותי וחיוב להיות פתרון למשבר". בעקבות תובנות חדשות אלו החליט לבדוק מה באמת כתוב בתורה. הוא גילה בכתובים הבחנה בין מעשה לנטייה. "התורה אוסרת על מעשה מסוים מאוד. בשום מקום בה לא נאסרו רגשות האבה של גבר אל גבר", הוא מסביר. "התחלתי להבין שמה שמטיפים לו שגוי. החסידות, שכל הזמן מדברת על סליחה עצמית ועל קבלה עצמית, עזרה לי להבין את זה. גם כשאנחנו חוטאים, החטאים לא מטנפים את הנשמה. היא נותרת טהורה בכל מקרה".

אלבום המשיך לבאר את הכתוב בתורה: "האיסור על משכב זכר בספר ויקרא (פרק י"ח 22 ופרק כ' 13) מובא כחלק מרשימת איסורים החלים על בעל משפחה, שאמור להפנות את כוחותיו רק למקומות שאקט מיני תורם בהם לבניית המשפחה. מתוך זה אפשר להבין כי מי שממילא אינו עתיד להקים משפחה פטור מהאיסורים הללו", הוא מפרש.

סודות בתוך המשפחה

כשאלבום סיים את לימודיו בישיבת ההסדר, הוא הפסיק גם את הטיפול

הפסיכולוגי, עבר לירושלים, והתחיל ללמוד קולנוע. "הלימודים דרשו ממני ליצור, להביא חומרים מעצמי. ניסיתי לעשות דברים שאינני ונכשלתי בכך". הוא מתודה שגדל בבית אשר לא הייתה בו אווירת פתיחות ושיתוף. סוד נוסף ששמר כל ילדותו היה היותו של אביו עיוור. "לא ידעתי איך להתמודד עם זה. לא הבאתי חברים הביתה, ונמנעתי מיצירת חברויות רק כדי שלא ידעו שאבי כזה. באחד התרגילים במעלה החלטתי לעשות סרט קצר על יחסי עם אבי. להביא את עצמי וליצור מתוך עצמי. כשיצרתי את הסרט הבנתי גם את הכוח המרפא שיש לתהליך הזה, אשר חבל שלא נעשה זמן רב קודם לכן". התרגיל שעשה הצליח מעבר למשוער והסרט הגיע לפסטיבלים באיטליה.

ההצלחה נסכה באלבום ביטחון, וגרמה לו להחליט להתמודד במסך לא רק עם יחסיו עם אביו אלא עם יחסיו עם עצמו. בו בזמן החל לדבר עם אנשים באינטרנט - תחילה בשמות בדויים, ומאוחר יותר גם בהיכריות אישיות ובמפגשים פנים אל פנים. השיחות עם צעירים נוספים במצבו אפשרו לו לשתף ולהשתתף והפרו אותו.

לקראת הצגת התוכניות לפרויקט הגמר בבית הספר ישבו כל בני הכיתה בחצי גורן. כל אחד סיפר בתורו על רעיונותיו ושמע הצעות וביקורות. אלבום היה אחרון. "סיפרתי להם שאני הומו ושאני רוצה לעשות סרט על כך. ביקשתי את תמיכתם". מבחינתו, זהו רגע זכור ומכונן. "היה רגע של שקט עד שמישהו קם וחיבק אותי ואמר לי: 'כל הכבוד על האומץ!'

אלבום החל לכתוב את התסריט. הצעד הבא היה שיתוף המשפחה. הראשונה מבני המשפחה שסיפר לה הייתה אחותו הגדולה. "אך זה יכול להיות? אתה בן אדם טוב!" הגיבה בהפתעה. "תבין, הבורות בעולם הדתי עצומה. רבים סבורים שאנשים רעים בוחרים בנטייתם החד מינית", הוא מבאר ומודה שהופתע מתגובת אחותו. הוא בחר לספר לה ראשונה דווקא מתוך הפתיחות שייחס לה. לאמו סיפר במוצאי שבת שערך אצלה. "היא רגשנית ובוכה תמיד, ולכן נערכתי לתגובה קשה", אמר. "אבל היא לא בכתה, והיה בזה משהו מעציב מבחינתי מכיוון שתהיתי למה לא סיפרתי לה



ואהבת

חיים אלבום: "אי אפשר להימנע מרגשות. המשיכה לגברים הייתה קשה, מלוכלכת ופסולה. השחיקה בגלל הנפילות הללו הייתה מתישה מאוד, והביאה אותי למקומות נפשיים קשים. העברתי את רוב ימי בפחד שמא יגלו את השקרים, בבכי ובתפילות שמהו יקרה. כשדבר לא קורה – זה מייאש"



קודם לכן. הימים שלאחר מכן היו לה קשים יותר, כשהבינה את ההשלכות וכשהגיעו תגובות מהשכנים. עם אחי, שהלך והתחרד באותה תקופה, פרץ ויכוח קשה ופוגעני. הוא טען שמדובר בשטויות שנכנסו לי לראש ויעופו ממנו ברגע שאתחתן". למרות הקשיים, קירבה היציאה מהארון את אלבום למשפחתו. "דיברנו הרבה יותר מאי פעם. שנות ההסתרה יצרו מחיצות רבות, ואלה הוסרו בהדרגה. נוצרה קרבה חדשה. כשסיפרתי לאחותי השנייה, היא כעסה שלא סיפרתי לה קודם לכן. היא כאבה שסבלתי לבד ובשקט כל השנים, ולדבריה אילו רק ידעה יכלה להיות שותפה ולתמוך". כשהציג חיים את הפרויקט לפני הנהלת בית הספר הייתה התלבטות אם לאשר אותו. קהל היעד של בית הספר, הן של התלמידים והן של הצופים, דתי בעיקרו. עלה חשש שמא ירגיזו הסרט את הקהל ויפגעו בבית הספר, אך לאחר כמה ימי התלבטות ניתנה תשובה חיובית. ההנהלה הסבירה כי החלטתה חיובית מכיוון שהסרט מגשים את המטרה שלשמה הוקם בית הספר מלכתחילה: יצירת סרטים על קונפליקטים בעולמו של האדם המאמין וכי אין קונפליקט גדול מזה שהציג אלבום. "לצורך הסרט נדרשנו לאתר צילומים של ישיבה. פנינו אל ישיבות רבות, אבל כולן סירבו ברגע ששמעו על מה הסרט. כל הדלתות נסגרו. לבסוף מצאנו מבנה מבודד וריק. אספתי רהיטים והבאתי אותם לשם. הבאתי גם את כל ספרייתי הביתית, והיה מרגש להשתמש בה לצורך ההסרה. כך הקמנו תפאורה באופן עצמאי", אלבום מתאר את מקצת קשיי ההפקה. השלב הבא היה בחירת שחקנים. היה לא פשוט למצוא שחקנים שמשוגלים להעביר את עומק

הקונפליקט. "שחקנים רבים הביאו את הצד של 'ההומו', אבל לא את הדת ואת הטרגיות. אורי לחמי, שבא מבית דתי, הביא את הערך המוסף שחיפשתי", משחזר אלבום.

אלוהים רצה את הסרט

הקרנת הבכורה של הסרט הייתה בבית ספר מעלה. בסופה שרר שקט באולם. לאחר מכן אמרה המנהלת: "זה הסרט הכי דתי שנעשה בבית הספר", ומבחינת אלבום לא הייתה מחמאה גדולה מזו. "רציתי שהסרט יעסוק בסיפור אהבה בין אדם לאלוהים, ולא בהתאבדות שבין אדם לחברו בחברותא", הוא מסביר. "בעיקר רציתי להראות את סערת הרגשות שהתחוללה בי, ושמחתי שהצלחתי להעביר אותה לצופים, למרות הסכנה ליפול לבורות נדושים יותר. בטקס הגמר ניתן לסרט מקום ראשון, וזה היה גם גושפנקה רשמית לקבלתו על ידי המוסד שנוצר בו. בית הספר יזם גם הקרנה של הסרט בפני רבנים, ואלה מחאו כפיים בסופו. אלבום זוכר היטב את המעמד. "עמדת שם וראיתי אותם מוחאים כפיים וחשבת על שנות הבדידות והמצוקה שלי בישיבה ועל כמה הפכפכים הם החיים. התגובות השליליות באו כולן מצד אנשים שלא ראו את הסרט. בין הרבנים שצפו בסרט היו גיליו פתיחות רבה והיו שאמרו שהסרט מרגש ומעורר חמלה, אך טענו שאין להם כל פתרון לבעיה הזו". לדעתו של אלבום, דווקא כן קיים פתרון, והוא בבחירת הרבנים לראות באיסור משכב זכר צו שחל רק על בעל משפחה ולא על רווק, אך הוא סבור שהרבנים מסתתרים מאחורי האיסור. פרסומו של הסרט המטיר על חיים מטר של תגובות שונות, ולצדן גם בקשות עזרה רבות. "התקשרו אליי בחורי ישיבה לבקש עצה וגברים נשואים שגילו שהם שוקלים התאבדות. הבנתי את האחריות הרבה המוטלת עליי. באיזשהו מקום גם רציתי בה, שהרי לשם כך נוצר הסרט - להזכיר לאלו

שמתחבטים שאינם לבד ולהוכיח שאפשר לצאת מהארון ולהישאר דתיים. מנגד, לא הייתי ערוך לתת לאנשים את המשענת שהם ביקשו ממני, בוודאי לא מהצד המקצועי. בכלל, אם הצלחתי לחזק ולטעת תקווה, עשיתי את שלי. החיזוקים שהגיעו אליי היו מבחינתי תגובה מאלוהים. היה לי ברור שאלוהים רצה את הסרט, שבעצם עשייתו, למרות כל הקשיים שנכרו בדרך, נועדתי לאתגר את החברה ולעשות אותה פתוחה וסובלנית יותר, ובעיניי - יהודית ודתית יותר". יש לציין כי למרות זאת, עד היום לא ניאות שום יישוב דתי להקרין את הסרט.

אלבום מדגיש כי הקשר שלו עם האל ישיר, ואינו תלוי או מותנה בתיווך חברתי מכול סוג. "החברה אינה אלוהים, והאיסורים שהיא משליטה על הכלל הם לא בהכרח האיסורים שיש לקבל ולקדש", הוא מצהיר. עם זאת, ברור לו, שהצגת עמדותיו תעשה בדרך של הסברה ושיח. מסיבה זו הוא עסוק כיום בכתיבת תסריט לסרט באורך מלא העוסק באותן סוגיות. את ההידברות הוא ממשיך גם בחיי הפרטיים, ולא רק בתיווך מסך ואלומות אור מרצדת. הוויכוח בין אלבום לאחיו נסב בימים אלו בעיקר על השאלה מתי היה אלבום צדיק ומקובל יותר בעיני הקב"ה - בשנים שהסתגר והתייסר בהן או כיום. אחיו טוען שאז, אולם אלבום בטוח שכיום. "המטרה העיקרית שלנו בעולם היא להיטיב ולהיות שמחים. אז אלוהים, שאוהב את כולם אהבה שווה, הכי שמח בנו". סרטו של אלבום מסתיים בסצנה שאוהד, כהן במעמדו, עוקף את חבריו ללימודים, המסמלים אולי גם את החברה כולה. הוא פוסע בביטחון היישר אל ארון הקודש לברך את ציבור המתפללים.

לפרטים על הסרט באתר הסרט "ואהבת" או דרך בית הספר מעלה
O .www.maale.co.il

